

Ytterligare några ord om arbetsgivaransvar

Av byrådirektören Tore Lundin

I nr 4 år 1969 av denna tidskrift behandlar fögderidirektören Nils Gottliebsson några uppbördsfrågor under rubriken "Några ord om arbetsgivaransvar". Artikeln ger anledning till några funderingar, och vissa frågeställningar i artikeln kan ge anledning till kommentarer.

Gottliebsson redogör inledningsvis för gällande bestämmelser vid fastställande av arbetsgivares ansvar för arbetstagares skatt till följd av att arbetsgivaren helt eller delvis brustit i sin skyldighet att göra skatteavdrag. Fråga om arbetsgivares ansvar vid underlåtenhet att göra skatteavdrag kan uppkomma antingen under inkomståret eller året därefter tills avräkning sker mellan preliminär och slutlig skatt eller också sedan kvarstående skatt blivit debiterad och restförd. Arbetstagarens ansvarighet för skatten är i sistnämnda fall klar eftersom han påförts kvarskatten. Arbetsgivaren blir — om han inte frivilligt betalar kvarskatten — "jämte arbetstagaren" ansvarig för den samma.

Även om arbetsgivarens underlåtenhet att göra skatteavdrag klarläggs innan avräkning skett är det också fråga om att göra arbetsgivaren ansvarig "jämte arbetstagaren". Gottliebsson anför vidare att det då gäller att göra såväl arbetstagaren som arbetsgivaren ansvariga och finner det märkligt att för fall som nu avses används samma formulär som när arbetstagaren är påförd kvarskatt. Beslutet riktar sig i detta liksom i det förut be-

handlade fallet endast mot arbetsgivaren, och att även arbetstagaren är ansvarig för beloppet och kan krävas framkommer bara genom orden "jämte arbetstagaren". En bättre formulering finner Gottliebsson vara att "arbetstagaren och arbetsgivaren solidariskt är ansvariga" för belopp som inte innehållits, och han efterlyser särskilt formulär för beslut i dessa fall.

Om detta förtjänar följande att framhållas.

I och för sig kan den av Gottliebsson förordade texten användas men fråga är om den är bättre än texten i det fastställda formuläret. Det finns en gammal god regel som säger att när man skall utforma en beslutsblankett, så bör man — om inte särskilda skäl föreligger — hålla sig till författningstexten. Den mot vilken beslutet riktar sig kan då undersöka den aktuella författningstexten, där han känner igen beslutsformuleringen. Han kan om han så vill i förarbetena studera vad som ligger bakom lagtextens formulering. Jag föreställer mig att det för besvärspövande myndigheter och domstolar är till fördel om beslutet så långt är möjligt håller sig till författningstexten. Formuläret ifråga uppfyller detta krav, enär det innehåller den från 75 § UF kända texten att "arbetsgivaren jämte arbetstagaren är ansvarig för. . .".

Det finns en rik flora av blanketter inom skatteväsendet och inte minst inom uppbördsväsendet. Antalet av centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden

(CFU) fastställda uppbördsformulär överstiger 100. Självfallet bör antalet formulär begränsas så långt det är möjligt. Tidigare formulär hade vissa brister men år 1968 omarbetade CFU samtliga formulär rörande arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt. Detta skedde i samband med nya materiella bestämmelser och att CFU i anslutning därtill utfärdade anvisningar till såväl länsstyrelser som lokala skattemyndigheter angående arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt och kontroll av arbetsgivares skatteredovisning m. m. De nya bestämmelserna och anvisningarna krävde ökat antal formulär.

I fråga om formuläret för beslut angående arbetsgivares ansvar för arbetstagares skatt vid underlåtenhet att göra skatteavdrag var det emellertid möjligt att även i fortsättningen ha ett enda formulär. Formuläret har inte den av Gottliebsson påtalade bristen att det riktar sig endast mot arbetsgivaren utan det riktar sig mot såväl arbetsgivaren som arbetstagaren när såväl arbetsgivarens som arbetstagarens namn och adress anges i formulärets huvud. Arbetstagaren blir numera på ett helt annat sätt inkopplad i dessa ärenden eftersom han delges den rapport, som föregår beslutet, och han beredes tillfälle att inkomma med yttrande över densamma samt att, i fråga om preliminär skatt, inbetala skatten jämte restavgift.

Gottliebsson har vidare några funderingar angående bestämmelserna i 27 § 2 mom. UF om avräkning av preliminär skatt mot slutlig skatt. Författningstexten lyder:

Vid debitering av slutlig skatt skall skattskyldig gottskrivas:

1) debiterad preliminär B-skatt

2) sådan preliminär A-skatt, som den skattskyldiges arbetsgivare i strid mot denna förordning och med stöd av förordningen meddelade bestämmelser underlåtit att innehålla genom skatteavdrag och som till följd härav fastställts till betalning; samt

3) annan än under 1) och 2) avsedd preliminär skatt, som av den skattskyldige erlagts.

Gottliebsson hävdar att det finns en förment brist i regelsystemet, nämligen avsaknaden av föreskrift om att innehållen, ej inlevererad skatt skall tillgodoräknas sedan arbetsgivaransvaret fastställts och undrar om inte momentet skulle sluta med orden "erlagts eller vidkänts".

Författningstexten talar således bl. a. om att avräkning skall ske av "preliminär skatt, som av den skattskyldige erlagts". När kan man då anse att preliminär A-skatt erlagts? Svaret på denna fråga hittar man dels i 6 § UF där det stadgas att "preliminär A-skatt enligt skattetabell utgår vid varje tillfälle, då inkomst uppbäres...". Och i 39 § 1 mom. UF stadgas följande: "Vid utbetalning av kontant belopp... skall den som utbetalar beloppet (*arbetsgivaren*) verkställa avdrag för gäldande av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att erlagga (*skatteavdrag*)." (Vissa kursiveringar har gjorts här). Här känner vi igen verbet "erlagga" som återkommer i 27 § 2 mom. UF. Man kan av detta dra den slutsatsen att preliminär A-skatt erlägges av arbetstagaren då lön utbetalas oavsett om arbetsgivaren inbetalar den avdragna skatten eller ej.

Den av arbetstagaren erlagda A-skatten skall vid fastställda uppbördsterminer "inbetalas" till uppbördsmyndigheterna. Begreppet "inbetala" återfinns i

52 § UF ("Arbetsgivare skall för arbetstagare ombesörja inbetalning...") och 77 § ("Har arbetsgivare verkställt skatteavdrag men icke inbetalat det innehållna beloppet..."). Sistnämnda paragraf innehåller även det viktiga stadgandet:

"Arbetstagaren är fri från betalningsansvar för motsvarande skattebelopp".

Det kan således tryggt sägas att den aktuella författningstexten är korrekt och att *erlagd* preliminär A-skatt skall gottskrivas oavsett om den *inbetalas* eller ej.